

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός Γνωμοδότησης : 254/2016
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΤΜΗΜΑ Α΄
Συνεδρίαση της 12^{ης} Οκτωβρίου 2016

Σύνθεση :

Πρόεδρος : Ανδρέας Χαρλαύτης, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Μέλη: Ανδρέας Ανδρουλιδάκης, Στυλιανή Χαριτάκη, Αδαμαντία Καπετανάκη
Αγγελική Καστανά, Ελένη Πασαμιχάλη, , Ευσταθία Τσαούση, Νομικοί
Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγήτρια: Μαρία Βλάσση, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.

Αριθμ. Ερωτήματος : Το υπ' αριθμ. πρωτ. Δ.ΕΙΣΠΡ. Β1165643 ΕΞ/30-11-2015
έγγραφο του Υπουργείου Οικονομικών, Γενική Γραμματεία Δημόσιων Εσόδων, Γενική
Διεύθυνση Φορολογικής Διοίκησης - Διεύθυνση Εισπράξεων.

Περίληψη Ερωτήματος : Ερωτάται εάν, για την περίπτωση κατά την οποία
διενεργήθηκε – σύμφωνα με τις διατάξεις του ΚΕΔΕ – κατάσχεση στα χέρια
πιστωτικού ιδρύματος, ως τρίτου και επακολούθησε θετική δήλωση ,όπως και
απόδοση του κατασχεθέντος ποσού, «νομιμοποιείται» η κατασχούσα ΔΟΥ να
επιστρέψει το κατατεθέν ποσό στο τρίτο πιστωτικό ίδρυμα, όταν τούτο, μετά την
παρέλευση της σχετικής νόμιμης προθεσμίας, προβεί σε αρνητική δήλωση και
επικαλείται ότι η προηγούμενη θετική δήλωση οφείλεται σε πλάνη του, ως προς το
πρόσωπο του καθ' ού η κατάσχεση προσώπου.

Επί του παραπάνω ερωτήματος το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Α΄)
γνωμοδότησε ως ακολούθως:

I. ΙΣΤΟΡΙΚΟ

1. Για την αναγκαστική εξόφληση οφειλών συνολικού ποσού 8.823,99 ευρώ της οφειλέτριας του Δημοσίου ,Χ.Μ., που προέρχονταν από δάνεια ΚΑΧΚΕΕΔ και φόρο εισοδήματος, η Δ.Ο.Υ. Αγίων Αναργύρων επέδωσε ,στις 21-2-2014 ,το υπ' αριθ. 9133/519/10-2-2014 κατασχετήριο και στις 26-2-2014 το υπ' αρ. 9524/566/12-2-2014 κατασχετήριο, στα χέρια της Ε. Τράπεζας της Ελλάδος, ως τρίτης.

Επακολούθησαν οι εκ μέρους του ως άνω πιστωτικού ιδρύματος υπ' αρ. 19487/28-2-2014 και 2217/6-32014 δηλώσεις ,ενώπιον της Γραμματείας του Ειρηνοδικείου Αθηνών και η απόδοση από τούτο ,στις 23-4-2014 ,των ποσών των 1.490,69 και 745,34 ευρώ, τα οποία στις 2-5-2014 πιστώθηκαν έναντι των βεβαιωμένων οφειλών.

Ωστόσο,ο πληρεξούσιος της πιο πάνω Τράπεζας εμφανίσθηκε ενώπιον του Ειρηνοδίκη Αθηνών, και έκανε τις υπ' αριθ. 1265, 1266/4-2-2015 δηλώσεις τρίτου, διορθωτικές των προαναφερόμενων θετικών δηλώσεων. Με τις νεότερες δηλώσεις η Τράπεζα επικαλέσθηκε ότι οι αρχικές θετικές δηλώσεις ήταν απόρροια πλάνης της, ως προς το πρόσωπο της καθ' ης η κατάσχεση. Συγκεκριμένα προέκυψε, μετά από έρευνα, ότι η καθ' ης η κατάσχεση Χ. Μ. του Γ. και της Ε., τηρούσε μόνο ένα λογαριασμό καταθέσεων, αλλά με μηδενικό υπόλοιπο κατά το χρόνο επίδοσης και των δύο κατασχετηρίων. Επίσης, τα ποσά που δεσμεύθηκαν και αποδόθηκαν στο Δημόσιο για τις οφειλές της ως άνω οφειλέτριας του προέρχονται από λογαριασμό, δικαιούχος του οποίου είναι η Χ. Μ. του Γ. και της Ε. , με διαφορετικό αριθμό φορολογικού μητρώου (ΑΦΜ) .

Εν συνεχεία, η Ε.Τράπεζα της Ελλάδος (Κατάστημα Άνω Λιοσίων) απέστειλε στη Δ.Ο.Υ. Αγ. Αναργύρων το από 9-2-2015 έγγραφο, με το οποίο διευκρινίζει ότι το ποσό των 2.236,03 ευρώ (1.490,69+745,34) απέδωσε η ίδια στην πραγματική δικαιούχο, αλλά ζητά την επιστροφή του από τη Δ.Ο.Υ., με τον ισχυρισμό ότι η καθ' ης η κατάσχεση κατέστη κατ' αυτό το ποσό ,αδικαιολογήτως ,πλουσιότερη εις βάρος της (της Τράπεζας).

-II- Νομοθετικό Πλαίσιο

2. Στο άρθρο 30 του Ν.Δ. 356/1974 «Περί Κώδικος Εισπράξεως Δημοσίων Εσόδων» (ΦΕΚ Α'90/1974) ορίζεται, ότι:1. Η κατάσχεσις εις χείρας τρίτων των εις χείρας αυτών ευρισκομένων χρημάτων, καρπών και άλλων κινητών πραγμάτων του οφειλέτου του Δημοσίου ή των οφειλομένων εν γένει προς αυτό, ενεργείται υπό του Διευθυντού του Δημοσίου Ταμείου διά κατασχετηρίου εγγράφου

3. Στο άρθρο 30Α του Ν.Δ. 356/1974 ορίζεται, ότι: « Ειδικά για κατασχέσεις απαιτήσεων στα χέρια πιστωτικών ιδρυμάτων, το κατασχετήριο έγγραφο κοινοποιείται στο κεντρικό κατάστημα ή σε οποιοδήποτε υποκατάστημα αυτών και μπορεί να περιέχει πολλούς οφειλέτες του Δημοσίου. Στο κατασχετήριο αυτό έγγραφο επισυνάπτεται για τον κάθε οφειλέτη πίνακας στον οποίο αναφέρεται το είδος και το ποσό κάθε οφειλής, ως και ο αριθμός και η χρονολογία βεβαίωσης της. Η δήλωση του πιστωτικού ιδρύματος, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 32, γίνεται κοινή για όλους τους οφειλέτες του κατασχετηρίου εγγράφου και συνοδεύεται απαραίτητα από παραστατικό κίνησης του τραπεζικού λογαριασμού του κάθε οφειλέτη για διάστημα τουλάχιστον πέντε (5) ημερών πριν την ημερομηνία επίδοσης του κατασχετηρίου εγγράφου και μιας ημέρας μετά από αυτήν, άλλως θεωρείται ότι δεν υποβλήθηκε ποτέ δήλωση. Η απόδοση των ποσών στην υπηρεσία που επέβαλε την κατάσχεση γίνεται υποχρεωτικά εντός δέκα (10) ημερών από την υποβολή της δήλωσης του πιστωτικού ιδρύματος. Οι διατάξεις των άρθρων 87 και 88 του ν.δ. 17.7/13.8.1923 (ΦΕΚ 224 Α) δεν εφαρμόζονται. Για την ανωτέρω διαδικασία δεν καταβάλλονται έξοδα. »

4. Στο Άρθρο 30Β του ίδιου ως άνω Ν.Δ., που προστέθηκε με το άρθρο 66 Ν.4170/2013(ΦΕΚ Α 163/12.7.2013) ορίζεται, ότι: « 1. Προκειμένου ειδικά για κατασχέσεις απαιτήσεων στα χέρια πιστωτικών ιδρυμάτων, οι κοινοποιήσεις τόσο του κατασχετηρίου όσο και της δήλωσης του άρθρου 32 με το πιο πάνω παραστατικό, ενεργούνται μέσω μοναδικών διαμετακομιστικών κόμβων ηλεκτρονικής διασύνδεσης και επικοινωνίας, τα οποία συνδέονται μεταξύ τους κατά τρόπο ασφαλή και ορίζονται από κοινού από το Ελληνικό Δημόσιο και όλα τα εγκατεστημένα στη χώρα πιστωτικά ιδρύματα, όπως εκπροσωπούνται για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος από την Ελληνική Ένωση Τραπεζών ή την Ένωση Συνεταιριστικών Τραπεζών κατά περίπτωση. Η κοινοποίηση του κατασχετηρίου θεωρείται ότι συντελέστηκε κατά την ημερομηνία και ώρα αποστολής της ηλεκτρονικής βεβαίωσης παραλαβής του από το πιστωτικό ίδρυμα, μέσω του διαμετακομιστικού κόμβου που δηλώθηκε από αυτό. Η επίδοση της δήλωσης του άρθρου 32 θεωρείται ότι συντελέστηκε κατά την ημερομηνία και ώρα αποστολής της ηλεκτρονικής βεβαίωσης παραλαβής της, μέσω του διαμετακομιστικού κόμβου που δηλώθηκε από το Ελληνικό Δημόσιο..... 2. Τα κατασχεθέντα ποσά αποδίδονται είτε στο λογαριασμό του Ελληνικού Δημοσίου που τηρείται στην Τράπεζα της Ελλάδος είτε στην υπηρεσία που επέβαλε την κατάσχεση υποχρεωτικά εντός δέκα (10) ημερών από την υποβολή της δήλωσης του πιστωτικού ιδρύματος, σύμφωνα με διαδικασία που ορίζεται στην απόφαση της προηγούμενης

παραγράφου. 3. 4. Η διαδικασία των προηγούμενων παραγράφων του παρόντος άρθρου τίθεται σε πλήρη λειτουργία εξήντα (60) ημέρες από τη δημοσίευση του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, οπότε καθίσταται υποχρεωτική για τους φορείς του Δημοσίου, οι οποίοι μπορεί να εφαρμόζουν τη διαδικασία του άρθρου 30Α του ν.δ. 356/1974 μόνο σε περιπτώσεις που για λόγους ανωτέρας βίας αποκλείεται η ηλεκτρονική επικοινωνία της παραγράφου 1 του παρόντος.....»

5. Το άρθρον 32 , όπως τροποποιήθηκε με την παράγραφο Α υποπαρ.5 άρθρου τρίτου του Ν.4254/2014,ΦΕΚ Α 85/7.4.2014ορίζει « 1. Εάν ο τρίτος ουδέν οφείλει ή δεν οφείλει όλα τα αναφερόμενα εις το κατασχετήριο έγγραφο του Δημοσίου Ταμείου χρήματα ως και άλλα πράγματα ή δεν υποχρεούται εις την άμεσον απόδοσιν αυτών, ένεκα των υφισταμένων μεταξύ αυτού και του οφειλέτου συμφωνιών ή εξ άλλου νομίμου λόγου, ο τρίτος οφείλει να δηλώση τούτο εντός οκτώ ημερών από της επιδόσεως του κατασχετηρίου.Ειδικά για κατασχέσεις απαιτήσεων στα χέρια πιστωτικών ιδρυμάτων η δήλωση του προηγούμενου εδαφίου γίνεται εντός οκτώ εργασίμων ημερών από την επίδοση του κατασχετηρίου.....»

6. Τέλος το άρθρο 33 όπως αντικαταστάθηκε με την παρ.1 άρθρ.67 Ν.3842/2010,ΦΕΚ Α 58/23.4.2010 ορίζει « Εάν ο τρίτος δεν προβεί σε δήλωση ή προβεί εκπρόθεσμα ή χωρίς την τήρηση του τύπου που προβλέπεται από το άρθρο 32 του παρόντος, λογίζεται οφειλέτης του Δημοσίου για το σύνολο της απαίτησης, για την οποία επιβλήθηκε η κατάσχεση, εκτός αν αυτός αποδείξει ότι δεν οφείλει στον καθ' ου ή ότι η οφειλή του είναι μικρότερη από την απαίτηση του Δημοσίου, οπότε απαλλάσσεται ή ευθύνεται μέχρι του ύψους της οφειλής του, κατά περίπτωση.»

7. Ο Κ.ΠολΔ στο άρθρο 989 ορίζει ότι η κατά το άρθρο 985 ΚΠολ.Δικ. καταφατική δήλωση αποτελεί τίτλο εκτελεστό κατά του τρίτου, του τύπου της εκτελέσεως περιεχομένου από τον ειρηνοδίκη, στη γραμματεία του οποίου έγινε η δήλωση

III. ΑΝΑΛΥΣΗ- ΕΡΜΗΝΕΙΑ

8. Από το συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων προκύπτει, ότι το Δημόσιο, για την ικανοποίηση απαιτήσεων κατά οφειλέτη του, δύναται να κατάσχει, εις χείρας τρίτου πιστωτικού ιδρύματος ,χρήματα για τα οποία υφίσταται κατά τούτου απαίτηση του οφειλέτη του Δημοσίου ,κατά την ειδική διαδικασία που προβλέπεται για κατασχέσεις απαιτήσεων στα χέρια πιστωτικών ιδρυμάτων.Ειδικότερα, από τις διατάξεις των άρθρων 30, 30Α, 30Β, και 32 του ΚΕΔΕ, προκύπτει, ότι προκειμένου για κατασχέσεις που πραγματοποιούνται στα χέρια πιστωτικών ιδρυμάτων ως τρίτων, συντάσσεται κατασχετήριο έγγραφο, κοινοποιούμενο στον τρίτο και όχι στον οφειλέτη (βλ.

Σ.Τ.Ε.2080/2014 , Ι. Μπρίνια, Αναγκαστική εκτέλεση, Τόμος Τρίτος, Κατάσχεσις εις χείρας τρίτου, Β' Έκδοση στο άρθρο 983 Κ.Πολ.Δ παρ. 449).

Η επιβολή κατασχέσεως χρηματικής απαιτήσεως εις χείρας του τρίτου, έχει ως συνέπεια την αναγκαστική εκχώρησή της στον κατασχόν Δημόσιο, το οποίο καθίσταται εκδοχέας της απαιτήσεως αυτής, και ο καθ' ού η κατάσχεση τρίτος λογίζεται οφειλέτης του Δημοσίου, εκτός αν ο τρίτος με αρνητική δήλωσή του αντιταχθεί επιτυχώς, σύμφωνα με τον ΚΕΔΕ . Ο τρίτος οφείλει να προβεί σε δήλωση μέσα σε προθεσμία οκτώ ημερών από την επομένη της επιδόσεως του κατασχετηρίου. Η δήλωση του αυτή γίνεται εγγράφως, με αναφορά, που επιδίδεται με δικαστικό επιμελητή στον Διευθυντή του Δημοσίου Ταμείου, που εξέδωσε το κατασχετήριο έγγραφο, ή προφορικός στον Ειρηνοδίκη της κατοικίας ή της διαμονής του τρίτου, ο οποίος συντάσσει έκθεση, την οποία διαβιβάζει στο Διευθυντή του Δημοσίου Ταμείου μέσα σε 24 ώρες. Είναι επίσης δυνατό ο τρίτος να προβεί σε συμπληρωματική δήλωση, εφόσον ακόμα υπάρχει προθεσμία(*Μπρίνιας*, ΑνΕκτIII, σελ. 1382 §462).

Η θετική δήλωση του τρίτου, ως εξώδικη διαδικαστική πράξη, δεν υπόκειται σε ανάκληση, εφόσον έχουν ήδη δημιουργηθεί ευνοϊκές καταστάσεις για τον κατασχόντα.(Γν. Ν.Σ.Κ. 449/2013 , 521/2006 ,*Γέσιου – Φαλτσή*, ΑνΕκτII, σελ. 794, *Καστριώτης*, ΚατΧ, σελ. 297.ΜΠρΑΘ 3292/2008 ΕΠολΔ 2009, σελ. 97). Ο δε κατασχών δικαιούται να εναντιωθεί σε μεταγενέστερη δήλωση του τρίτου , επέχουσα θέση ολικής ή μερικής ανακλήσεως της αρχικής θετικής δηλώσεως. Η εναντίωση αυτή ,που δικαιολογείται από το έννομο συμφέρον του κατασχόντα να εισπράξει την κατασχεθείσα απαίτηση ,η οποία αυτοδικαίως του είχε αναγκαστικώς εκχωρηθεί με την θετική δήλωση του τρίτου (άρθρο 30 ΚΕΔΕ), καθιστά ανίσχυρη την εκ μέρους του ανάκληση της αρχικής δηλώσεως , ούσας εξώδικης διαδικαστικής πράξης της εκτελέσεως(Α.Π.161/2011).Επίσης δεν είναι νόμιμη η ακύρωση της δηλώσεως του τρίτου ,λόγω πλάνης περί το πρόσωπο του αληθινού δικαιούχου της κατασχεθείσας απαιτήσεως.

Τέλος, επειδή η καταφατική δήλωση του τρίτου αποτελεί νόμιμη αιτία δημιουργίας της κατ' αυτού αξιώσεως του Δημοσίου, αποκλείεται και η εφαρμογή των περί αδικαιολογήτου πλουτισμού διατάξεων των άρθρων 904 επ.ΑΚ(Α.Π.161/2011), ενώ το κατασχόν Δημόσιο ,προβαίνοντας σε κάθε νόμιμη ενέργεια ,βάσει των διατάξεων περί εισπράξεως των δημοσίων εσόδων, και της εύλογης πεποιθήσεως περί της υπάρξεως του δηλωθέντος ποσού ,μετά τη θετική δήλωση τραπεζικού νομικού προσώπου ,που διαθέτει οικονομική εμβέλεια και την κατάλληλη τεχνική και νομική υποστήριξη , δεν

μπορεί να θεωρηθεί ότι ασκεί το δικαίωμα του καταχρηστικά, κατά την έννοια του άρθρου 281 ΑΚ.

IV. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

9. Υπό τα ως άνω δεδομένα και ενόψει των προαναφερθεισών διατάξεων, όπως αυτές έχουν ερμηνευθεί, εάν διενεργείται, σύμφωνα με τις διατάξεις του ΚΕΔΕ, νόμιμη κατάσχεση στα χέρια πιστωτικού ιδρύματος, ως τρίτου και επακολουθεί εμπρόθεσμη θετική δήλωση όπως και απόδοση του κατασχεθέντος ποσού, δεν «νομιμοποιείται» η κατασχούσα ΔΟΥ να επιστρέψει το αποδοθέν σε αυτή ποσό, στο τρίτο πιστωτικό ίδρυμα, όταν τούτο, μετά την παρέλευση της σχετικής νόμιμης προθεσμίας και την καταβολή, προβεί σε αρνητική δήλωση, επικαλούμενο ότι η προηγούμενη θετική δήλωση οφείλεται σε πλάνη του, ως προς το πρόσωπο του καθ' ου η κατάσχεση προσώπου.

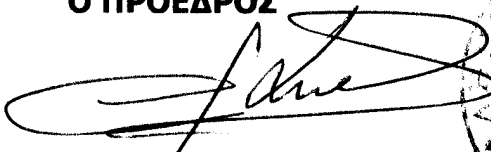
Τούτο διότι, η μεταγενέστερη υποβληθείσα δήλωση από την Τράπεζα, επέχουσα θέση ολικής ανακλήσεως της αρχικής της θετικής δηλώσεως, θεωρείται κατά το νόμο ανύπαρκτη ως εκπρόθεσμη και ανίσχυρη καθόσον η αρχική δήλωση, ως εξώδικη διαδικαστική πράξη δεν υπόκειται σε ανάκληση, έχει δε ως συνέπεια να θεωρείται ότι οφείλει στο Δημόσιο την απαίτηση, για την οποία είχε προβεί σε θετική δήλωση. Άρα, η Δ.Ο.Υ. νομιμοποιείται να αρνηθεί, στο ανωτέρω Τραπεζικό Ίδρυμα, την επιστροφή του αποδοθέντος σε αυτή χρηματικού ποσού, (η οποία θα έχει ως συνέπεια την αναβίωση της ήδη αποσβεσθείσας αντίστοιχης οφειλής), δικαιολογούμενη από το έννομο συμφέρον της να εισπράξει την κατασχεθείσα απαίτηση, δυνάμει της θετικής δηλώσεως της Τράπεζας.

Κατ' ακολουθία των ανωτέρω, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Α' Τμήμα) γνωμοδοτεί ότι στο τεθέν ερώτημα προσήκει αρνητική απάντηση.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

ΑΘΗΝΑ 13-10-2016

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΧΑΡΛΑΥΤΗΣ
ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ Ν.Σ.Κ.

Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ

ΜΑΡΙΑ ΒΛΑΣΣΗ
ΠΑΡΕΔΡΟΣ Ν.Σ.Κ.